

Overdenking over Exodus 20: 1-2

serie Tien Geboden – 1/11

*Gods Tien Woorden brengen muziek in ons leven
- de aanhef.*

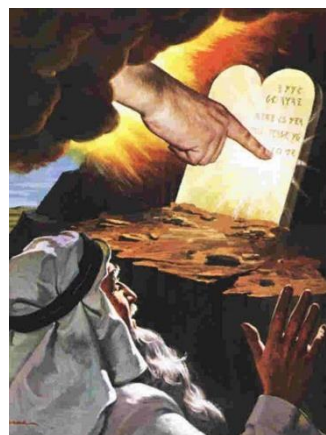

1^e lied: Welzalig zijn d' oprechten van gemoed – Psalm 119 (1^e OB; 2^e LvdK/LB)

- 1 Welzalig zijn d' oprechten van gemoed,
die ongeveinsd des HEREN wet betrachten,
die Hij op 't spoor der godsvrucht wand'len doet.
Welzalig die bij dagen en bij nachten
Gods wil bepeinst en Hem als 't hoogste goed
van harte zoekt met ingespannen krachten.
- 12 Ik klem mij vast aan uw getuigenis.
O HEER, laat niet vergeefs mij op U hopen!
Gij zijt mijn licht, mijn dag bij duisternis,
Gij doet uw woorden voor mijn ogen open,
verruimt mijn hart en maakt mijn reis gewis.
Ik zal de weg van uw geboden lopen.

Bijbel: Exodus 20: 1-2 en 31: 18 (NBV21)

- 20 ¹ Toen sprak God deze woorden:
² *'Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte,
uit de slavernij, heeft geleid.'*
- 31 ¹⁸ Nadat de HEER dit alles op de Sinaï tegen Mozes
had gezegd, gaf Hij hem de twee platen van het
verbond, de stenen platen, *door Gods vinger beschreven.*

Matteüs 22: 35-40 (NBV21)

- 22 ³⁵ Om Jezus op de proef te stellen vroeg een wetgeleerde:
³⁶ *'Meester, wat is het grootste gebod in de wet?'*
³⁷ Hij antwoordde: *'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart
en met heel uw ziel en met heel uw verstand.'*
- ³⁸ Dat is het grootste en eerste gebod.
³⁹ Het tweede is daaraan gelijk: *Heb uw naaste lief als uzelf.*
⁴⁰ Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er
in de Wet en de Profeten staat.'

Overdenking: Gods Tien Woorden brengen muziek in ons leven – de aanhef

Het is de moeite waard om stil te staan bij de **Tien Geboden**. Vroeger gebeurde dat vaak met preken uit de Heidelbergse Catechismus (HC). In mijn overdenkingen zal ik af en toe daar ook wat moois uit aanhalen.

God gaf die Tien Geboden aan zijn volk Israël. Dat was net bevrijd van de slavernij en onderdrukking in Egypte. Daarmee wilde God hun leven mooi en mogelijk maken. Zodat ze niet opnieuw slaven zouden worden van afgoden, van mensen of zichzelf. Ook in het Nieuwe Testament zijn Gods geboden belangrijk; Jezus houdt ze zelf ook en ergens zegt Hij: *‘Als je Mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden.’* (Joh. 14:15)

De Tien Geboden. (TG) Vroeger hoorde u ze elke zondagmorgen in de kerkdienst. Eerst die **aanhef**: *‘Toen sprak God al deze woorden: Ik ben de HERE, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid hebt’*. Dan volgden de **tien geboden**. Daarvan herinnert u zich vast delen als: *‘Gij zult u geen gesneden beelden maken van hetgeen boven in de hemel, noch van hetgeen onder de aarde, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde.’* (TG 2) Of over de sabbat: *‘dan zult gij niet arbeiden, gij, noch uw zoon of dochter, noch uw dienstknecht of dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling in uw poorten.’* (TG 4) Of: *‘gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is’*. (TG 10)

Onze goede God schreef die geboden **zelf** op twee stenen platen en gaf ze aan Mozes mee. Ze waren *‘door Gods vinger beschreven’*. Daar zitten Gods betrokkenheid, liefde en wijsheid in. Dat proef je al in de **aanhef**: *“Toen sprak God al deze **woorden!**”*

Verrassend, dat er *niet* staat: *“Toen gaf God al deze tien **geboden!**”*

Nee, God spreekt veelbelovende en levenwekkende **woorden**.

Dat is méér dan: je **mag** dit wel en dat niet; je **moet** zus en zo doen...

Daarom spreken Joden altijd over de **Tien Woorden**, i.p.v. de Tien Geboden.

Daar is nog een reden voor. Want **Gods wet begint ook** niet met een **gebod**:

U zult of **U zult niet**. Nee, die begint met een **belofte**: *‘Ik ben de HEER, uw God, die u... uit de slavernij heeft geleid.’* God stelt zich als Bevrijder aan ons voor. Hij geeft a.h.w. zijn trouwboekje: *‘Zo ben Ik!’* Dat is de **inzet en herkenningmelodie!** Zo onderwijst God ons in wat wij moet weten om gelukkig te leven en te sterven. **Psalms 19** en **Psalms 119** bezingen daarom God en zijn wet als mooi, verrijkend, enz. Gods woorden **verruimen** je hart, zongen we. (Psalm 119:12, berijmd) **Er zit muziek in!**

Dat komt door de aanhef, waarmee God zich voorstelt: *‘Ik ben de **HEER**, uw God.’*

Aan Mozes had God zich bekendgemaakt met de naam: **JHWH / Jahwèh**. (Exodus 3)

Die naam zien we in de Bijbel geschreven met allemaal hoofdletters: **HEER** of

HE(E)RE. Eigenlijk is het een **werkwoord** dat zoveel betekent als: *‘Ik ben die ik ben’, ‘Ik zal er zijn.’* Met deze naam verbond God zich aan zijn volk.

God heeft zijn naam ook wáár gemaakt: Israël werd bevrijd. Zijn naam laat zien: 'Ik ben betrouwbaar: Ik laat niet varen wat mijn hand begon.'

Wij mogen dat nu betrekken op de **Here Jezus**. Ook Hij spreekt ons aan met goed nieuws: 'Ik ben de Heer, die je van de slavernij van zonde en dood heeft bevrijd.'

God is persoonlijk op ons betrokken: **IK**. Dat zie je in nóg iets anders. Er staat: "*Ik ben de HEER, uw God....*" 'Uw' kan in onze taal zowel meervoud als enkelvoud zijn. Als ik 't letterlijk vertaal, staat er: '*Ik ben **jouw** God*'. God zegt a.h.w.: Jij en Ik, wij horen bij elkaar, zijn verbonden. Ik heb je bij je naam geroepen, Ik heb je bevrijd."

Mooi, dat u al in de aanhef van Gods Tiental persoonlijk wordt aangesproken! **Met dat begin brengt God muziek in uw en mijn leven**. Als daarna de Tien Woorden klinken, zijn die één voor één bedoeld om Gods liefde en trouw te bezingen.

Vergelijk die geboden eens met de 10 lijnen van de notenbalken.

Die horizontale lijnen ziet er niet erg artistiek uit. Maar met springende noten op die saaie rechte lijnen kun je de **mooiste muziek** maken!

Zo mag ons leven een lied zijn, geschreven op de richtlijnen die God ons geeft.

Voor koor- en muziekstukken gebruiken wij **twee muziekbalken met 5 strepen**. Soms met een **G-sleutel** of een **F-sleutel**, en dan de **noten** natuurlijk. Dat beeld pas ik toe op ons. De muziek van ons leven is gezet in **2 sleutels**.¹

De bovenste telt dan **vier**, de onderste **zes** balken (geboden).

De **geboden 1-4** leren ons "*hoe we ons tegenover God moeten gedragen*"

- zeg maar: de **G-sleutel** van **Genade** van God.

De **geboden 5-10** leren ons "*wat wij aan onze naaste verplicht zijn*"

- zeg maar de **F-sleutel** van **Fundament** voor de samenleving.

Dat sluit mooi aan bij hoe **Jezus** laat zien waar 't om gaat bij Gods wet (**Matteüs 22**).

Van alle geboden laat Hij zien waar onze redding toe leiden wil.

Wij moeten **niet slaafs die geboden afvinken**: gedaan, OK.

O nee! Gods geboden hebben te maken met **je hart: liefde!**

Hoor in de aanhef van de Tien Woorden hoe God met hart en ziel óns liefheeft! Die grote liefde vraagt om ons hart, onze **liefde!**

Heb die genadige God daarom ook lief met hart en ziel en heb je naaste lief als jezelf. Dan geldt voor ieder: "Gelukkig wie uit liefde leeft!"

Zullen we die liefde ons deze week weer voornemen?

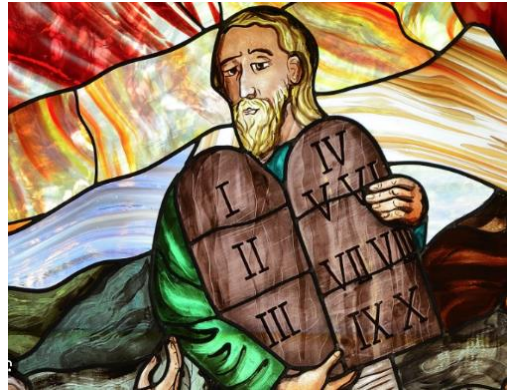
Amen

¹ Vgl. wat de Heidelbergse Catechismus in **Zondag 34** (v/a 93) zegt over hoe je de Tien Geboden kunt indelen: in twee 'tafelen': de eerste 'tafel' gaan over onze omgang met God, de tweede over onze omgang met onze naaste.

2^e lied: Enkele liederen over Gods wet – (1-2: Gkb 176a:1,2; 3: TG :9; 4: LB 296:4)
melodie: Psalm 140

- 1 Gedenk, o volk met heilig beven,
hoe God, met majesteit bekleed,
zijn wet op Horeb heeft gegeven
en zijn Tien Woorden horen deed:
- 2 Ik ben de HEER, die als uw Koning
u uit Egypte heb geleid.
Ik riep u uit uw slavenwoning,
mijn sterke arm heeft u bevrijd.
- 3 Och, of wij uw geboën volbrachten!
Genâ, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten;
om die te doen uit dankbaarheid.
- 4 Liefde is Jezus' Ja en Amen / op al wat God gesproken heeft.
Wet en Profeten vat Hij samen: / Gelukkig wie uit liefde leeft!

Gebed (ook te zingen als gebed)

Heb God en je naaste lief (bij Matteüs 22:37-39)

1
Met hart en ziel hou ik van God!
Hij heeft mij uitgekozen tot
een leven vol van hoop en vrede.
Met mijn verstand en al mijn kracht
dien ik U, Heer, die ik verwacht;
uw liefde draagt verleden, heden.

Klaas van Hoek,
www.klaasvanhoek.nl / www.dichtbijdebijbel.nl

2
Op aarde leef ik niet alleen.
Heer, U geeft mensen om mij heen
om van te houden, voor te zorgen.
Vernieuw, vervul mij met uw Geest
die mij van vijandschap geneest;
uw liefde baant de weg naar morgen.

Melodie: Psalm 111 of 113